

Іва Павельчук

Генеалогія Кольору
референтна колористика

Київ
1995 – 2000

Перебудова початку 90-х зумовила появу прогресивного у ті часи в Києві напряму нефігуративного живопису, який очолили представники групи “Живописний заповідник” (Т. Сільваші, А. Криволап, О. Животков). За своїм значенням творчість цих художників була реміксом на українській території всесвітньо відомих абстракціоністів (М. Ротко, Н. де Сталь). Демократичні наміри цих художників початку 90-х перевтілилися у жорстку диктатуру їх авторських стилістик. Протягом останнього десятиріччя була знижена роль інших видів мистецтва, напрямів, стилів. Спираючись на свої соціальні зв'язки і професійний авторитет, ці псевдолідери намагалися маніпулювати художніми смаками сучасників, долями колег, розвитком сучасної мистецької ситуації в Україні. Не подолавши авторських амбіцій, згадані художники не очолили нові для українського мистецтва напрями і їх розвиток, а стали на заваді їх поступу, нав'язуючи в мистецтві постулати комерційності.

По суті ми мали справу з малярством компіляторів, що вичерпало себе у світі 50-р. тому. Сучасне архітектурне середовище вимагає нового менталітету і застосування новітніх матеріалів, технологій.

Референтна колористика – “Генеалогія Кольору” і є сучасний рівень мистецького мислення з його невід'ємною ознакою часу – віртуальністю. Цей живопис виявляє філософську суть матеріалу,

виходячи з його природних властивостей і створює якісно новий стан.

Референтна колористика уособлює символізм, виходячи з духовної еманациї Кольору і його об'єктивних оптичних властивостей.

Програма “Генеалогія кольору” – референтна колористика Іви Павельчук є підсумком 5-річних досліджень впливу Кольору на людину. У референтному малярстві Колір як субстанція отримує “власну форму” буття, ніби індивід з особистими пристрастями, вадами і характером. В такій ситуації художник “використовується” як реалізатор бажань Кольору і його долі.

Метою проектів “Генеалогія Кольору” Іви Павельчук було прагнення її автора передати духовний стан Кольору, а не пошук його фізичної краси (оп-арту). Філософія і міфологія цих “легенд про Колір” виходить виключно з об'єктивних властивостей матеріалу (фарб).

Назви творів – “І Фіолетовий був Червоним”, “Час коли від Червоного залишилася тільки назва – забутий усіма Фіолетовий” (1995-2000), “Якщо Жовтий залишить свою Жовту батьківщину і поїде до Блакитної країни” (1995-2000), “Туга Червоного за яскраво Блакитним” (1995-2000) – метафорично свідчать про “перевтілення” Кольору в “одухотворену” істоту.

Відтінок Кольору, його інтенсивність, конфігурація символізують вік, стать, соціальний статус і характер.

Традиційні, але актуальні проблеми сучасності (еміграція, кохання, смерть тощо) інтерпретуються через нетрадиційне ставлення до можливостей Кольору.

Так, міфологія творів “І Фіолетовий був Червоним”, “Час коли від Червоного залишилася тільки назва...” пов’язані з проблемами віку і часу. Площина скла умовно окреслює Яскраво Червоний Колір в молодості до тих станів, які він, але уже Фіолетовий, переживає у старості, так само, як і життя, лише умовно окреслене межею смерті у світі безкінечних перевтілень та змін.

Життя “забруднило” здоровий Яскравий Червоний Колір і з плином часу він згас, втративши свою інтенсивність: від Червоного – до Бордового, від Бордового – до Фіолетового, який раніше і був Червоний, але життя додало до нього “дещо”, котре й змінило його сутність.

Парадигма твору “Якщо Жовтий залишить свою Жовту батьківщину і поїде до Блакитної країни” розглядає проблему еміграції, де філософія “виходить” виключно з природних властивостей і можливостей матеріалу.

Жовтий прагне залишити етнічну батьківщину, аби максимально реалізуватися, що можливо на блакитному. З Жовтої Батьківщини – “країни дурнів” він прагне досягти “Землі обітованої” – Блакитної країни Успіху, де немовби він отримає свою “значимість”. В результаті еміграції виникає неминуче “взаємопроникнення”. “Жовтий + блакитне

середовище = Зелений”. Виникає те, що Жовтий і не передбачав – асиміляція.

Прагнучи стати “поміченим” – контрастним, Жовтий прирік себе на безповоротні переміни. Він змінив власну долю, “генетику”, щоби виокремитися, але насамкінець став додатковою ланкою процесу – Зеленим на Блакитному. Про особисту “невидиму” трагедію Жовтого не знають на Батьківщині і це його втішає.

Розташовуючи контрастові вібруючі різнокольорові плями “у випадковому” порядку, художник протиставляє власну систему системі “нормальних” (в Декартівському тлумаченні) координатів.

Таким чином, простір “розмикається” і створює необмежені можливості для сприйняття. Виконання творів на склі, тобто без тла, “поза” площиною і середовищем, ще більше посилює це враження “вільно існуючих” Кольорів у просторі.

Отже, картини референтного малярства Іви Павельчук становлять сенсуальну наповненість сучасного архітектурного середовища.

Засади референтної колористики можуть бути використані в оніоновій, комп’ютерній і світловій колористиках, які з часом виокремляться в автономний вид живопису. “Генеалогія Кольору” самодостатня і не суперечить існуванню інших мистецьких видів, напрямів, шкіл і уподобань.

